

Мовно-літературна галузь

Освітній компонент:

Мови корінних народів та національних меншин України у закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами корінних народів, національних меншин

Навчальна програма з румунської мови (складник типової освітньої програми) для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти з румунською мовою навчання

Limba și literatura română

Predarea limbii și literaturii române în clasele I-IV are ca scop aprofundarea cunoștințelor despre limbă și comunicare, cât și perfecționarea deprinderilor de scriere formate în clasa I în mod integrat. Ca urmare, formele și conținuturile activităților de învățare se structurează după următoarele principii:

- Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral (audierea/ascultarea);
- Dezvoltarea capacității de exprimare orală (vorbirea);
- Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea/lectura);
- Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă (scrierea).

În cadrul activității didactice se va insista asupra conștientizării de către elevi a diferențelor dintre diferitele variante ale limbii: varianta orală sau scrisă, familiară sau literară. O atenție deosebită se va acorda și conștientizării caracterului funcțional al limbii române. În acest scop elevii vor lua cunoștință practică cu texte aparținând diferitelor variante funcționale în vederea formării deprinderii de redactare a unor astfel de mesaje, de expunere și compunere a unor texte.

Dobândirea cunoștințelor despre limbă și comunicare (referitoare la toate nivelurile limbii) se face pe bază practică. În continuare se ține cont de ce șapte arii curriculare și se desfășoară interdisciplinar în limita tangențială a limbii și comunicării cu mesajul disciplinei amintite. Acest proces se practică simultan cu formarea deprinderilor de scriere corectă. Formele și metodele de întrebuintare pot fi variate: recapitulare, evaluare, recuperare, dezvoltare. Citirea literară are ca scop formarea la elevi a competenței de citire ce servește drept bază a ariei curriculare de comunicare și cunoaștere, de familiarizare cu cartea pentru copii ca artă a cuvântului, conducând la pregătirea sistematică pentru studierea literaturii în următoarele clase.

În procesul instruirii se formează cititorul care este apt de citirea de sine-stătător, de creație, i se dezvoltă capacitatea de comunicare și dezvoltare literară, potențialul intelectual, își formează imagini și noțiuni despre morală și etică, își îmbogățește simțămintele, se dezvoltă în cotinuu necesitatea de citire. Pentru atingerea scopurilor numite mai sus este necesar să se îndeplinească următoarele sarcini:

- Formarea la elevi a deprinderilor de citire ca aspect al comunicării;
- Familiarizarea elevilor cu literatura de autor, cu specii diferite, cu tematică diversă; formarea la elevi a valorilor sociale și moral-etice cu ajutorul personajelor literare;
- Formarea deprinderilor de a asculta, a înțelege, de a analiza diferite specii literare și texte cu întrebuițarea noțiunilor elementare literare;
- Devoltarea comunicării elevilor în vederea formării deprinderilor de a-și crea propria părere în baza textului citit sau ascultat;
- Formarea la elevi a deprinderilor de a lucra în mod independent cu diferite tipuri de texte și diferite cărți penru copii; posibilitatea de a găsi ceva nou, selectarea informației pentru instruire și educație;
- Dezvoltarea activității de creație literară la elevi;
- Educarea în spiritul necesității sistematice de citire ca formă de cunoaștere a lumii, autoinstruire și autodezvoltare general-culturală.

Ținând cont de scopul propus și sarcinile ariei curriculare a disciplinei în cauză se desprind următoarele linii principale: tematica citirii, deprinderile citirii, experiența activității de citire și activitatea literară.

Scopul principal al citirii în clasele primare este formarea deprinderilor de citire conștientă, expresivă, corectă, de citire cu voce tare și în gând; formarea priceperilor elementare de receptare a literaturii artistice și a textelor de popularizare a științei; de educație morală, estetică, ecologică a copiilor pe baza formării reprezentărilor elementare, a atitudinii față de cele citite. Lectura este orientată spre formarea la elevi a cititului ca activitate, ca mijloc de dobândire a unor noi cunoștințe și ca mijloc de comunicare, spre familiarizarea lor cu literatura ca artă a cuvântului, ca mijloc de reflectare a realității, spre dezvoltarea capacității de a percepe integral un text artistic în unitatea conținutului și a formei, care pune temelia autoinstruirii și autodezvoltării elevului, care formează bazele educării personalității. Se urmărește trecerea treptată la trezirea interesului pentru citirea de sine stătătoare, perfecționarea gustului față de alegerea literaturii pentru citit.

Comunicarea vorbirii în cadrul lecțiilor de citire reprezintă punctul de plecare în dezvoltarea capacității de a comunica, de a discuta și în cadrul altor discipline de învățământ. Gruparea materialului de lucru din cadrul lecțiilor de citire poate fi făcută astfel:

literatură artistică (română și străină în traducere românească), literatură științifico-artistică, literatură informativă, periodică.

În toate subcompartimentele citirii sunt prevăzute și separate convențional pentru a atrage atenția pedagogului asupra sarcinilor concrete ce urmează să fie realizate. În procesul instructiv-educativ, formarea are loc simultan, în contextul fiecărei lecții, pe baza operelor citite. Pe parcursul întregii activități ce se desfășoară în cadrul lecțiilor de citire elevilor trebuie să li se cultive procesul de dezvoltare a vorbirii și educarea sentimentului de cultură a comunicării. Componenta de bază a conținutului învățării citirii în clasele primare se structurează conform următoarelor principii: tematico-literar, artistico-estetic, teoretico-literar.

Obiectivele principale ale disciplinei respective sunt: perfecționarea în continuare a deprinderilor de citire conștientă, corectă, cursivă și expresivă; de citire cu voce tare și în gând; formarea priceperilor de lucru cu textul și cartea; însușirea noțiunilor elementare despre literatura artistică și științifico-populară; dezvoltarea limbajului, a gândirii și a imaginației; dezvoltarea dragostei față de carte ca sursă de cunoștințe și satisfacție estetică; educarea calităților morale și civice, a atitudinii conștiente față de realitate și față de sine.

În alegerea operelor pentru citire, cel mai frecvent aplicate sunt principiile tematico-literar și artistico-estetic. Tematica selectată pentru citire în clasele primare oglindește viața și activitatea copiilor, cunoașterea și protejarea mediului înconjurător, comportarea în societate, abecedarul bune conduite, respectul și grija față de părinți, cunoașterea și păstrarea obiceiurilor și a tradițiilor populare, cunoașterea meseriilor, a descoperirilor științei și tehnicii, identitatea personală ș. a.

În legătură cu particularitățile de vârstă ale copiilor se adaugă treptat și alte tematici pentru a trezi interesul și asupra altor specii literare. Programa la citire în clasele primare prevede includerea operelor scriitorilor clasici și contemporani, a unor opere din literatura universală, a unor texte din periodice.

Operele care se subordonează principiului artistico-estetic presupun o înaltă măiestrie artistică a redării farmecului textului. Conținutul acestor opere pătrund adânc în sufletul copilului, pentru a dezvolta armonia simțului și a frumuseții, formarea viziunii asupra lumii înconjurătoare.

Aplicarea principiului teoretico-literar prevede formarea unui sistem de pregătire a copilului pentru cunoașterea elementară a unor specii literare. El se bazează mai mult pe cunoașterea practică a acestor noțiuni. În timpul analizei textului elevii trebuie să recunoască tipul, tematica textului, ideea principală, specia literară, personajele, limbajul și expresivitatea limbii autorului.

În clasele primare sunt incluse operele celor mai de văz scriitori clasici și contemporani, atât din cadrul literaturii naționale, cât și din literatura universală pentru copii. Textele (fragmente sau texte integrale) au ca teme elemente din lumea înconjurătoare (anotimpurile, fauna și flora), dar și relațiile interumane (familia, prietenia, universul, bunătatea, școala etc).

Programa la clasele a 3-4 (2 ore pe săptămână)

Clasa a III –a

Кількість годин Nr de ore	Очікувані результати навчально- пізнавальної діяльності учнів Rezultatele prognozate ale activității de învățare și cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
Linia de conținut Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)		
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să sesizeze succesiunea logică a secvențelor dintr-un mesaj oral;</p> <p>să sesizeze succesiunea logică a secvențelor dintr-un mesaj oral;</p> <p>să sesizeze corectitudinea gramaticală a unui enunț oral;</p> <p>să sesizeze realizarea acordului între subiect și predicat;</p> <p>să sesizeze realizarea acordului între adjectiv și termenul regent;</p> <p>să înțeleagă sensul unui cuvânt nou;</p> <p>să semnalizeze prin mijloace verbale și nonverbale (gesturi, mimică) înțelegerea unui mesaj transmis</p> <p>să folosească corect materialul studiat în propoziții, în texte;</p>	<p>Ordonarea temporală a secvențelor unui mesaj oral;</p> <p>Formularea de întrebări: din ce cauză? cu ce scop? cu ce condiție?</p> <p>Sesizarea intuitivă a structurilor gramaticale (morfologice, sintactice) corecte sau incorecte;</p> <p>Acordarea predicatului cu subiectul;</p> <p>Acordarea și modificarea formei adjectivului, prin schimbarea genului sau a numărului substantivului;</p> <p>Înlocuirea cuvântului nou prin sinonime;</p> <p>Practicarea exercițiilor de mimică (practic);</p> <p>Sesizarea corespondenței verbale sau nonverbale;</p> <p>Diversitatea situațiilor de comunicare</p>

	<p>să manifeste interes față de interlocutor în comunicare, în diferite situații;</p> <p>să alcătuiască texte orale scurte pe baza unui plan simplu de idei dat;</p> <p>să-și formeze capacitatea de-a recepta un mesaj oral;</p> <p>să ordoneze temporal secvențele unui mesaj oral;</p> <p>să sesizeze caracterul corect sau incorect al structurilor gramaticale;</p> <p>să sesizeze asemănările și deosebirile dintre cuvinte;</p> <p>să extragă elementele esențiale din-tr-un mesaj ascultat;</p> <p>să povestească fapte, întâmplări reale sau fantastice</p> <p>să alcătuiască diferite tipuri de propoziții să determine sensul unor cuvinte formate prin derivare;</p> <p>să determine sensul cuvintelor în contextul dat; să recite expresiv</p> <p>să întrețină dialoguri cu diferite persoane; să se adapteze la situații;</p> <p>să-și exprime gândurile proprii;</p> <p>să participe activ și adecvat la jocurile de rol.</p>	<p>Dialogarea: elev-învățător, elev-elevi; practicarea unor jocuri de rol; conștientizarea relației ascultător-vorbitor.</p> <p>Perfecționarea capacității de ascultare și înțelegere a unui mesaj</p> <p>Ordonarea temporală a secvențelor unui mesaj oral;</p> <p>Sesizarea structurilor gramaticale (morfologice, sintactice) corecte sau incorecte;</p> <p>Dezvoltarea capacității de a deosebi cuvintele din limba maternă de cuvintele din alte limbi. Dezvoltarea capacității de a grupa cuvintele în funcție de asemănările semantice</p> <p>Extragerea elementelor esențiale din-tr-un mesaj ascultat;</p> <p>Povestirea unor fapte, întâmplări reale sau fantastice;</p> <p>Alcătuirea corectă a propozițiilor simple sau ale propozițiilor dezvoltate, a tuturor tipurilor de propoziții după felul comunicării;</p> <p>Întrebuințarea corectă a cuvintelor care s-au format prin prefixare sau sufixare;</p> <p>Determinarea sensului unor cuvinte în contextul dat; Folosirea dicționarilor;</p> <p>Folosirea noului lexic</p> <p>Rostirea corectă și clară a unor mesaje;</p> <p>Practicarea exercițiilor de corectare a pronunțării locale sau regionale;</p> <p>Prelucrarea expresivității redării mesajului: vocea, respirația, intonația, volumul, viteza proprie de a vorbi;</p>
--	--	---

		<p>Practicarea exercițiilor de dicție;</p> <p>Dialogarea pe teme cunoscute cu diferite persoane;</p> <p>Adaptarea la anumite situații de comunicare;</p> <p>Exprimarea gândurilor proprii, a părerilor proprii despre ceva cunoscut, în legătură cu unele fapte, întâmplări;</p> <p>Practicarea jocurilor de rol.</p>
	Linia de conținut Citirea / lectură	
	<p>Elevul /eleva să citească selectiv;</p> <p>să împartă un text în fragmente;</p> <p>să formuleze ideea principală;</p> <p>să aranjeze într-o succesiune logică faptele;</p> <p>să aprecieze timpul și spațiul desfășurării acțiunii</p> <p>să deosebească semnificația cuvintelor;</p> <p>să observe cuvintele care aparțin diferitelor categorii semantice</p> <p>să aprecieze dialogul;</p> <p>să argumenteze dialogul;</p> <p>să memoreze și să recite poezii;</p> <p>să citească expresiv textele și să respecte semnele de punctuație;</p> <p>să formuleze întrebări și răspunsuri;</p>	<p>Citirea selectivă și explicativă;</p> <p>Împărțirea unui text narativ în fragmente logice</p> <p>Formularea ideilor principale dintr-un text citit;</p> <p>Aranjarea într-o succesiune logică a faptelor, a întâmplărilor dintr-un text citit;</p> <p>Aprecierea timpului și spațiului desfășurării acțiunii;</p> <p>Aprecierea schimbării semnificației unor cuvinte în funcție de contextul în care apar;</p> <p>Diversitatea de utilizare a categoriilor semantice: sinonime, antonime, omonime;</p> <p>Aprecierea fragmentelor de dialog dintr-un text narativ dat;</p> <p>Argumentarea folosirii dialogului în textele narative;</p> <p>Memorarea și recitarea expresivă a unor poezii;</p> <p>Citirea expresivă a textelor respectând semnele de punctuație și intonația;</p> <p>Formulări de întrebări și răspunsuri referitoare la textele citite.</p>

	<p>să delimiteze textul în fragmente logice; să recunoască personajele principale;</p> <p>să povestească unele fragmente din text;</p> <p>să cunoască poezii cu diversă tematică;</p> <p>să recunoască textul nonliterar;</p>	<p>Textul literar. Textul narativ. Delimitarea textului în fragmente logice. Formularea ideilor principale. Recunoașterea personajelor;</p> <p>Povestirea orală a textului. Povestirea scrisă a unor fragmente din text;</p> <p>Textul liric. Poezii cu tematică diversă</p> <p>Strofa. Versul;</p> <p>Textul nonliterar: reclama, cererea, bilețelul, anunțul, notița explicativă, invitația, informația din ziar.</p>
Linia de conținut Scrierea/redactarea		
	<p>Elevul / eleva</p> <p>să relateze unele întâmplări personale;</p> <p>să transforme propozițiile dezvoltate în scurte știri, prin extragerea esențialului;</p> <p>să afle părțile componente ale unui text;</p> <p>să redacteze un text;</p> <p>să transforme vorbirea directă în cea indirectă;</p> <p>să transforme vorbirea monologată în cea dialogată oral;</p> <p>să redea textul de la persoana a III-a la persoana I și invers;</p> <p>să identifice părțile de propoziție;</p> <p>să stabilească acordul dintre subiect și predicat; să alcătuiască corect propoziții;</p> <p>să scrie corect cuvinte cu vocale duble;</p> <p>să folosească corect semnele de punctuație;</p>	<p>Relatarea unor fapte și întâmplări personale;</p> <p>Transformarea propozițiilor dezvoltate în scurte știri, informații prin extragerea esențialului;</p> <p>Aflarea părților componente ale compunerii: introducerea, cuprinsul, încheierea;</p> <p>Alcătuirea unor texte pe baza planului de idei dat sau a unui șir de întrebări</p> <p>Trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă;</p> <p>Trecerea de la vorbirea monologată la vorbirea dialogată;</p> <p>Redarea textului de la persoana a III-a la persoana I și invers;</p> <p>Identificarea părților de propoziție;</p> <p>Stabilirea acordului dintre subiect și predicat;</p> <p>Alcătuirea corectă a propozițiilor simple și a propozițiilor dezvoltate;</p> <p>Scrierea corectă a cuvintelor cu vocale duble și consoane;</p> <p>Folosirea corectă a semnelor de punctuație;</p>

	<p>să scrie corect cuvinte cu prefixe și sufixe;</p> <p>să-și corecteze greșelile;</p> <p>să respecte spațiile dintre cuvinte</p> <p>să respecte alineatele;</p> <p>să aranjeze corect textul în pagină.</p> <p>să redacteze texte scurte narrative pe baza unor imagini, respectând părțile componente ale compunerii;</p> <p>să cunoască părțile componente ale unei compuneri;</p> <p>să așeze corect textul în pagină;</p> <p>să scrie corect și să respecte semnele de punctuație;</p> <p>să poată comunica, respectând noțiunile de fonetică;</p> <p>să comunice, folosind cât mai multe cuvinte noi;</p> <p>să identifice diverse categorii semantice;</p> <p>să sesizeze structura cuvântului;</p> <p>să cunoască părțile componente ale unei propoziții;</p>	<p>Scrierea corectă a prefixelor și a sufixelor;</p> <p>Corectarea greșelilor de ortografie și punctuație;</p> <p>Respectarea spațiilor dintre cuvinte;</p> <p>Respectarea alineatelor;</p> <p>Aranjarea corectă a textului în pagină.</p> <p>Redarea unor texte pe baza unor imagini;</p> <p>Procesul scrierii Organizarea textului scris. Părțile componente ale unei compuneri (introducerea, cuprinsul, încheierea).</p> <p>Scrierea de mână și prezentarea textului. Scrierea caligrafică. Așezarea corectă a textului în pagină</p> <p>Ortografia și punctuația. Scrierea corectă a cuvintelor sa, s-a; sau, s-au; ia, i-a; la, l-a; nea, ne-a; neam, ne-am. Semnele de punctuație. Cratima</p> <p>Elemente de alcătuire a comunicării Noțiuni de fonetică. Sunetul și litera. Vocalele și consoanele. Grupurile de sunete: ea, ia, ie, ua, uă. Scrierea cu literele â și î. Scrierea cu mp și mb. Scrierea și pronunțarea cuvintelor care încep cu e. Scrierea și pronunțarea cuvintelor care conțin vocale duble ee, ii, oo. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe.</p> <p>Lexicul. Cuvântul (actualizare). Cuvintele cu formă diferită și sens asemănător. Cuvintele cu sens opus. Structura cuvântului. Cuvinte înrudite. Familii de cuvinte. Tema cuvântului. Rolul desinenței cuvântului. Prefixul și sufixul. Îmbogățirea lexicului prin prefixare și sufixare. Ortografia prefixelor și a sufixelor. Sintaxa propoziției. Partea de propoziție. Subiectul. Subiectul simplu. Subiectul exprimat prin nume de ființe sau persoane. Predicatul. Predicatul verbal. Propoziția dintr-un singur predicat. Propoziția simplă.</p>
--	---	---

	să sesizeze structura propoziției.	Părțile principale de propoziție. Propoziția dezvoltată. Părți secundare de propoziție.
	Linia de conținut cercetarea mijloacelor de informare în masă	
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să se adapteze la particularitățile interlocutorului; să povestească oral după un plan simplu de idei;</p> <p>să folosească unele gesturi, mimică;</p> <p>să participe în mod activ la situații de comunicare dialogate; să se poată prezenta; să poată realiza formule de salut; să formuleze întrebări și răspunsuri</p> <p>să povestească unele fapte;</p> <p>să exprime acordul sau dezacordul în legătură cu un fapt;</p>	<p>Adaptarea la particularitățile interlocutorului. Comunicarea prin imagini. Formarea mesajului; Planul simplu de idei. Povestirea orală. Diferențierea dintre comunicarea orală și comunicarea scrisă; Propoziția (actualizare). Intonarea propozițiilor (actualizare). Elemente de comunicare nonverbală (gesturi, mimică);</p> <p>Dialogul – convorbirea dintre două sau mai multe persoane (actualizare) Elevii trebuie să poată realiza următoarele acte de vorbire:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formule de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare; <p>formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri; Povestirea unor fapte și întâmplări după un plan de idei;</p> <p>Exprimarea acordului sau a dezacordului în legătură cu un fapt sau cu atitudinea unei persoane.</p>
	Linia de conținut Cercetarea fenomenelor lingvistice	
	<p>Elevul /eleva</p> <p>-să scrie imaginativ compuneri după un șir de ilustrații, -să scrie text după un șir de întrebări,</p> <p>-să scrie în cartea clasei sau revista clasei;</p> <p>-să cunoască și să dea exemple de cuvinte cu sens asemănător; -să recunoască cuvintele cu sens opus, să exemplifice, -să găsească cuvinte cu aceeași formă și cu înțeles diferit;</p>	<p>Scrierea imaginative (texte de 7-10 enunțuri), pe baza unui suport vizual (imagini, benzi desenate) sau a unui șir de întrebări. Cartea, ziarul sau revista clasei</p> <p>Vocabular Cuvântul Cuvinte cu sens asemănător Cuvinte cu sens opus Cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit</p>

	<p>-să știe sunetele limbii române și să le pronunțe corect; -să deosebească vocalale de consoane</p> <p>-să observe grupurile de sunete asociate cu un înțeles;</p> <p>-să schimbe cu locul unele silabe și să observe cuvintele noi formate; -să explice sensul cuvântului nou obținut ()pildă mare, masă; etc. -să alcătuiască cuvinte, propoziții, texte mici.</p>	<p>Fonetică Sunetele limbii române. Vocale și consoane</p> <p>Grup de sunete asociat cu un înțeles</p> <p>Silaba . Cuvântul . Despărțirea cuvintelor în silabe Cuvinte alcătuite din una, două sau trei silabe, care nu conțin diftongi, triftongi sau consoane redată în scris prin grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi Propoziția / enunțul</p>
	Sistematizare și generalizare	

Clasa a IV –a

Кількість годин Nr de ore	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів Rezultatele prognozate ale activității de învățare și cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
	Linia de conținut Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)	
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să sesizeze legătura logică dintre secvențele unui mesaj oral;</p> <p>să înțeleagă semnificația globală a mesajului ascultat;</p> <p>să stabilească unele legături între informațiile receptate și cele deja cunoscute;</p> <p>să sesizeze structurile gramaticale (morfologice și sintactice) corecte sau incorecte dintr-un mesaj ascultat;</p> <p>să sesizeze modificările de sens ale unui cuvânt în diferite contexte; să recepteze corect mesajul indiferent de condițiile comunicării;</p>	<p>Formularea corectă a întrebărilor pentru sesizarea raporturilor logice: <i>din ce cauză? cu ce condiție?</i></p> <p>Perceperea semnificației esențiale dintr-un mesaj ascultat;</p> <p>Diferențierea unor informații noi și stabilirea legăturii dintre cele cunoscute și necunoscute;</p> <p>Receptarea auditivă a structurilor gramaticale corecte și incorecte;</p> <p>Receptarea auditivă a cuvintelor noi dintr-un text; stabilirea sensului unui cuvânt necunoscut în raport cu textul ascultat; exerciții de stabilire a sensului nou al cuvântului necunoscut prin alcătuirea</p>

	<p>să-și exprime acordul sau dezacordul referitor la informația receptată pe cale auditivă.</p> <p>să-și formeze capacitatea de a asculta;</p> <p>să alcătuiască propoziții, folosind cuvintele noi;</p> <p>să identifice termenii aparținând diferitelor categorii semantice.</p> <p>să scoată în evidență elementele esențiale;</p> <p>să deosebească elementele esențiale de cele secundare;</p> <p>să reformuleze mesajul ascultat;</p> <p>să stabilească ideea pe baza unei teme date;</p> <p>să alcătuiască individual un plan simplu de idei;</p> <p>să povestească în baza planului alcătuit;</p> <p>să transforme vorbirea directă în cea indirectă</p>	<p>propozițiilor în alte contexte; găsirea sinonimelor, antonimelor, omonimelor, neologismelor;</p> <p>Ascultarea unor mesaje în diferite condiții de comunicare, excluzând incomoditățile sau piedicile din mediul înconjurător (voce slabă, zgomot, pronunțare incorectă);</p> <p>Exprimarea acordului sau a dezacordului referitor la un mesaj receptat</p> <p>Receptarea auditivă a cuvintelor noi dintr-un text; stabilirea sensului unui cuvânt necunoscut în raport cu textul ascultat;</p> <p>Stabilirea sensului nou al cuvântului necunoscut prin alcătuirea propozițiilor în alte contexte</p> <p>Găsirea sinonimelor, antonimelor, omonimelor, neologismelor.</p> <p>Scoaterea în evidență a elementelor esențiale dintr-un mesaj ascultat;</p> <p>Realizarea deosebirii între elementele esențiale și cele de detaliu,</p> <p>Inercarea de reformulare a unui mesaj ascultat;</p> <p>Stabilirea ideilor pe baza temei date;</p> <p>Organizarea individuală, orală a unui plan simplu de idei;</p> <p>Povestirea pe baza unui plan simplu de idei;</p>
--	---	---

	<p>să acorde corect cuvintele, ținând cont de particularitățile morfologice ale părților de vorbire;</p> <p>să alcătuiască propoziții simple și dezvoltate</p> <p>să folosească în comunicare cuvinte și expresii care aparțin diverselor categorii semantice (sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie);</p> <p>să utilizeze în mod adecvat cuvinte în diverse contexte;</p> <p>să participe în mod activ și adecvat la exerciții de dicție și de ortoepie;</p> <p>să practice diferite jocuri de cuvinte care să formeze deprinderea de a utiliza în mod corect resursele lexicale ale limbii;</p> <p>să aibă capacitatea de a-și regla intonația, tonul și viteza de a vorbi;</p> <p>să recite în mod expresiv texte poetice;</p> <p>să alcătuiască diferite tipuri de monologuri;</p> <p>să-și dezvolte curajul de a interveni în actul comunicării;</p> <p>să-și exprime propriile păreri referitoare la un anumit fapt</p> <p>să-și adapteze tonul și timbrul la particularitățile mesajului oral;</p> <p>să practice exerciții de dicție ce presupun rostirea corectă a cuvintelor cu dificultăți de accentuare;</p> <p>să-și însușească pronunția corectă, literară;</p> <p>să-și regleze intonația, tonul și viteza vorbirii;</p>	<p>Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă sau exerciții de povestire la persoana I și la persoana a III-a;</p> <p>Folosirea corectă a acordului de tipul <i>caiet al elevului, lucrare a elevului, casa Mariei, caietul lui Dan, locul al doilea</i>;</p> <p>Alcătuirea propozițiilor simple și a propozițiilor dezvoltate; Practicarea exercițiilor lexicale de sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie; folosirea acestor cuvinte și expresii în comunicare;</p> <p>Folosirea cuvintelor în diferite contexte și cu diferite nuanțe;</p> <p>Practicarea exercițiilor de dicție și de ortoepie;</p> <p>Practicarea jocurilor de cuvinte, frământărilor de limbă, numărărilor cu rostirea corectă a cuvintelor, corectarea pronunțării unor regionalisme și folosirea acestor cuvinte corect în formularea mesajelor</p> <p>Reglarea intonației, a tonului și a vitezei proprii de a vorbi</p> <p>Recitarea expresivă a unor poezii, schimbarea intonației în vorbirea unor personaje din povești, povestiri, fabule;</p> <p>Alcătuirea unor monologuri informative, narative, descriptive;</p> <p>Dezvoltarea curajului de a interveni în actul comunicării, de a iniția un act de comunicare;</p> <p>Exprimarea propriilor păreri în legătură cu un fapt cunoscut</p> <p>Adaptarea tonului și a timbrului conform mesajului oral relatat</p> <p>Practicarea exercițiilor de dicție și a jocurilor de cuvinte, de rostire corectă a cuvintelor cu schimbarea accentelor</p> <p>Antrenarea pronunțării corecte literare, excluzând dialectismele, cuvintele din alte limbi;</p>
--	---	--

	<p>să recite și să participe la punerea în scenă a unor texte artistice; să alcătuiască dialoguri.</p>	<p>Reglarea intonației, a tonului și a vitezei vorbirii; Recitarea unor poezii, înscenarea unor texte; Alcătuirea unor dialoguri.</p>
Linia de conținut Citirea / lectură		
	<p>Elevul /eleva să împartă un text în fragmente logice;</p> <p>să povestească un fragment;</p> <p>să aranjeze într-o succesiune logică ideile principale;</p> <p>să identifice elementele descrise;</p> <p>să prezinte în ansamblu elementele descrise;</p> <p>să identifice dialogul dintr-un text</p> <p>să diferențieze tipurile de texte;</p> <p>să recunoască trăsăturile fizice și sufletești ale unor personaje;</p> <p>să analizeze personajele principale să selecteze caracteristicile personajelor;</p> <p>să grupeze personajele în funcție de caracteristicile lor definitorii;</p> <p>să citească expresiv texte la prima vedere;</p> <p>să identifice părțile de vorbire;</p> <p>să aleagă textele literare și să răspundă la întrebări conform celor citite;</p> <p>să poată întreține o conversație despre textele citite;</p>	<p>Împărțirea unui text narativ în fragmente logice; Povestirea fiecărui fragment;</p> <p>Aranjarea într-o anumită succesiune logică a ideilor principale;</p> <p>Identificarea elementelor descrise dintr-un text narativ;</p> <p>Prezentarea în ansamblu a imaginii obiectului descris;</p> <p>Identificarea dialogului prezent într-un text;</p> <p>Diferențierea diferitelor tipuri de texte</p> <p>Recunoașterea sumară a trăsăturilor fizice și sufletești ale unor personaje Discutarea textelor citite conform personajelor participante (cine?), timpul desfășurării acțiunii, spațiul (când?, unde?), modul desfășurării acțiunii (cum?); Selectarea caracteristicilor personajelor dintr-un text; Gruparea personajelor după anumite caracteristici; Citirea expresivă a unor texte la prima vedere, respectând semnele de punctuație; Identificarea părților de vorbire și de stabilire a acordurilor dintre diferite părți de vorbire; Alegerea lecturii conform preferințelor personale, dar și îndrumarea corectă spre a o găsi și a</p>

	<p>să delimiteze textul în fragmente logice; să formuleze ideile principale și să recunoască timpul și spațiul acțiunii; să alcătuiască rezumatul după planul simplu de idei; să recunoască personajele literare și trăsăturile lor;</p> <p>să recunoască dialogul; să identifice descrierea într-un text;</p> <p>să cunoască poezii cu diversă tematică;</p> <p>să identifice textele nonliterare și să precizeze particularitățile acestora</p>	<p>putea răspunde unor întrebări conform celor citite; Posibilitatea de a întreține o conversație referitoare la textul citit.</p> <p>Textul literar Textul narativ. Delimitarea textului în fragmente logice. Formularea ideilor principale. Recunoașterea timpului și a spațiului în care se petrece acțiunea. Povestirea orală a textului. Rezumatul narațiunii după planul simplu de idei. Personajul literar – trăsături fizice, trăsături morale.</p> <p>Dialogul. Formă specifică de comunicare. Descrierea ca element constitutiv al unui text narativ. Delimitarea tablourilor și formarea titlurilor. Textul liric. Poezii cu diversă tematică. Strofa. Versul. Textul nonliterar. Identificarea particularităților textului nonliterar</p>
Linia de conținut Scrierea/redactarea		
	<p>Elevul / eleva</p> <p>să alcătuiască diverse tipuri de propoziții;</p> <p>să aranjeze enunțurile într-o anumită succesiune logică;</p> <p>să descrie unele obiecte, ființe, fenomene;</p> <p>să aranjeze logic textul cu ajutorul unor elemente de relație specifice;</p> <p>să structureze textul</p>	<p>Alcătuirea propozițiilor de diverse tipuri după felul comunicării</p> <p>Amenajarea într-o anumită succesiune logică a enunțurilor dintr-un text</p> <p>Descrierea unor obiecte, ființe, fenomene</p> <p>Utilizarea corectă în scris, a unor elemente de relație pentru asigurarea succesiunii logice a propozițiilor în textul redactat (<i>apoi, deci, la început, în primul rând, în al doilea, prima oară, a doua oară</i>);</p> <p>Structurarea textului în scris în cele trei părți: introducerea, cuprinsul, încheierea;</p>

	<p>să împartă textul în fragmente logice</p> <p>să formuleze ideile principale;</p> <p>să dezvolte ideile principale într-un text unitar;</p> <p>să selecteze cuvinte noi;</p> <p>să înlocuiască unele expresii cu altele;</p> <p>să îmbine cuvintele în propoziții și în fraze;</p> <p>să scrie corect ortograme;</p> <p>să utilizeze în mod adecvat formele flexionare ale diferitelor părți de vorbire;</p> <p>să folosească corect semnele de punctuație.</p> <p>să poată iniția un plan;</p> <p>să respecte regulile de ortografie și punctuație;</p> <p>să poată scrie o scrisoare;</p> <p>să poată alcătui compuneri de diferite tipuri;</p>	<p>Împărțirea textului în fragmente logice de conținut;</p> <p>Formularea ideilor principale;</p> <p>Dezvoltarea ideilor principale într-un text;</p> <p>Selectarea vocabularului adecvat;</p> <p>Înlocuirea unor expresii și cuvinte cu altele echivalente;</p> <p>Îmbinarea cuvintelor în propoziții și a propozițiilor în fraze;</p> <p>Scrierea corectă a ortogramelor;</p> <p>Practicarea exercițiilor de ortografiere a formelor flexionare ale părților de vorbire folosite în textele redactate;</p> <p>Folosirea corectă a semnelor de punctuație.</p> <p>Procesul scrierii Organizarea procesului scrierii. Planul inițial al compunerii.</p> <p>Ortografia și punctuația. Scrierea corectă a cuvintelor. Scrierea corectă a ortogramelor: <i>într-un/într-o, dintr-o / din-</i> <i>tr-un; neam / ne-am; nai / n-ai; va/v-a; cel / ce-l.</i> Semnele de punctuație.</p> <p>Contexte de realizare. Scrierea funcțională (cu scop practic, informativ). Scrisoarea.</p> <p>Scrierea imaginativă (compuneri libere). Compunerea după o ilustrație sau după un șir de ilustrații. Compunerea pe baza unor cuvinte și expresii de sprijin. Compunerea narativă liberă. Compunerea descriere Compunerea cu titlul dat. Compunerea cu un început dat. Compunerea caracterizare a unei</p>
--	---	---

	<p>să expună un text dialogat și să poată face un rezumat;</p> <p>să scrie o compunere-reflexie;</p> <p>să deosebească înțelesul cuvântului din context;</p> <p>să deosebească tipurile de propoziții;</p> <p>să cunoască substantivul ca parte morfologică;</p> <p>să cunoască adjectivul;</p> <p>să cunoască pronumele;</p>	<p>ființe, unui lucru, unui fenomen al naturii.</p> <p>Scrierea despre textul literar. Expunerea textului dialogat în text narativ. Rezumatul.</p> <p>Compunerea-reflexie.</p> <p>Elemente de alcătuire a comunicării</p> <p>Noțiuni de lexicologie și sintaxă (recapitulare)</p> <p>Cuvântul. Cuvintele cu aceeași formă, dar cu înțelesuri diferite.</p> <p>Propoziția. Propoziția simplă și propoziția dezvoltată. Tipurile propozițiilor după felul comunicării. Propoziția afirmativă și propoziția negativă. Propoziția enunțiativă. Propoziția exclamativă. Propoziția interogativă.</p> <p>Morfologia.</p> <p>Substantivul. Substantive comune și substantive proprii. Numărul substantivului. Genul substantivului. Funcția sintactică: subiect, parte secundară de propoziție.</p> <p>Adjectivul. Adjective cu sens propriu și cu sens figurat. Acordul adjectivului în număr cu substantivul pe care îl determină. Acordul adjectivului în gen cu substantivele pe care le determină. Funcția adjectivului în propoziție.</p> <p>Pronumele. Pronumele personal. Alte forme ale pronumelui personal. Pronumele personal de politețe.</p>
--	---	---

	<p>să cunoască numeralul;</p> <p>să cunoască verbul;</p> <p>să aibă noțiuni generale despre adverb;</p> <p>să cunoască părțile principale de propoziție;</p> <p>să cunoască părțile secundare de propoziție.</p>	<p>Funcția sintactică: subiect, parte secundară de propoziție. Ortografia și ortoepia pronumelui.</p> <p>Numeralul. Probleme de ortografie și ortoepie a numeralului. Rolul numeralului în propoziție.</p> <p>Verbul. Persoana. Numărul. Probleme de ortografie și ortoepie a verbelor <i>a fi, alua și a vrea</i>. Timpurile verbului. Funcția sintactică: predicat verbal.</p> <p>Adverbul. Noțiuni generale</p> <p>Sintaxa propoziției.</p> <p>Părți principale de propoziție. Predicatul. Predicatul verbal. Subiectul. Subiectul simplu și subiectul multiplu. Părțile de vorbire prin care se exprimă subiectul (substantivul și alte părți de vorbire cu valoare substantivală). Acordul subiectului cu predicatul.</p> <p>Părți secundare de propoziție. Atributul – parte secundară care determină un substantiv. Atributul exprimat prin adjectiv, substantiv, pronume sau numeral.</p> <p>Complementul. Complementul – parte secundară de propoziție care determină un verb. Complementul exprimat prin substantiv, pronume sau numeral.</p>
	Linia de conținut cercetarea mijloacelor de informare în masă	
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să deosebească mediul prin care-i transmisă comunicarea;</p>	<p>.</p> <p>Componentele comunicării dialogate: telefon, radiou, televizor – mediul prin care este transmisă informația.</p>

	<p>să poată scrie un mesaj;</p> <p>să alcătuiască planul simplu de idei și să rezume oral</p> <p>să poată exprima deprinderea de a se prezenta;</p> <p>să poată formula unele întrebări și răspunsuri;</p> <p>să poată povesti unele întâmplări;</p> <p>să poată exprima acordul sau dezacordul în legătură cu un fapt;</p>	<p>Comunicarea scrisă (bilet, scrisoare). Formularea mesajului.</p> <p>Planul simplu de idei. Rezumatul oral.</p> <p>Elevii trebuie să poată să-și exprime deprinderile în următoarele acte de vorbire:</p> <p>formule de salut, de prezentare</p> <ul style="list-style-type: none"> • de permisiune, de solicitare; • formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri; • povestirea unor fapte și întâmplări; <p>exprimarea acordului sau a dezacordului în legătură cu un fapt sau cu atitudinea unei persoane</p>
Linia de conținut Cercetarea fenomenelor lingvistice		
	<p>Elevul /eleva</p> <p>-să scrie imaginativ compuneri după un șir de ilustrații,</p> <p>-să scrie text după un șir de întrebări,</p> <p>-să scrie în cartea clasei sau revista clasei;</p> <p>-să cunoască și să dea exemple de cuvinte cu sens asemănător;</p> <p>-să recunoască cuvintele cu sens opus, să exemplifice,</p> <p>-să găsească cuvinte cu aceeași formă și cu înțeles diferit;</p> <p>-să știe sunetele limbii române și să le pronunțe corect;</p> <p>-să deosebească vocalale de consoane</p> <p>-să observe grupurile de sunete asociate cu un înțeles;</p> <p>-să schimbe cu locul unele silabe și să observe cuvintele noi formate;</p> <p>-să explice sensul cuvântului nou obținut ()pildă mare, masă; etc.</p> <p>-să alcătuiască cuvinte, propoziții, texte mici.</p>	<p>Scrierea imaginativă (texte de 7-10 enunțuri), pe baza unui support vizual (imagini, benzi desenate) sau a unui șir de întrebări.</p> <p>Cartea, ziarul sau revista clasei</p> <p>Vocabular Cuvântul Cuvinte cu sens asemănător Cuvinte cu sens opus Cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit</p> <p>Fonetică Sunetele limbii române. Vocale și consoane</p> <p>Grup de sunete asociat cu un înțeles</p> <p>Silaba . Cuvântul . Despărțirea cuvintelor în silabe Cuvinte alcătuite din una, două sau trei silabe, care nu conțin diftongi, triftongi sau consoane redacte în scris prin grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi</p> <p>Propoziția / enunțul</p>

	Sistematizare și generalizare	

Мовно-літературна галузь

Освітній компонент:

Мови корінних народів та національних меншин України у закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами корінних народів, національних меншин

Навчальна програма з румунської мови (складник типової освітньої програми) для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням румунською мовою Літературне читання

Citirea literară

Notiță explicativă

Citirea literară are ca scop formarea la elevi a competenței de citire ce servește drept bază a ariei curriculare de comunicare și cunoaștere, de familiarizare cu cartea pentru copii ca artă a cuvântului, conducând la pregătirea sistematică pentru studierea literaturii în următoarele clase.

În procesul instruirii se formează cititorul care este apt de citirea de sine-stătător, de creație, i se dezvoltă capacitatea de comunicare și dezvoltare literară, potențialul intelectual, își formează imagini și noțiuni despre morală și etică, își îmbogățește simțămintele, se dezvoltă în cotinuu necesitatea de citire.

Pentru atingerea scopurilor numite mai sus este necesar să se îndeplinească următoarele sarcini:

- Formarea la elevi a deprinderilor de citire ca aspect al comunicării;
- Familiarizarea elevilor cu literatura de autor, cu specii diferite, cu tematică diversă; formarea la elevi a valorilor sociale și moral-etice cu ajutorul personajelor literare;
- Formarea deprinderilor de a asculta, a înțelege, de a analiza diferite specii literare și texte cu întrebuintarea noțiunilor elementare literare;
- Dezvoltarea comunicării elevilor în vederea formării deprinderilor de a-și crea propria părere în baza textului citit sau ascultat;
- Formarea la elevi a deprinderilor de a lucra în mod independent cu diferite tipuri de texte și diferite cărți pentru copii; posibilitatea de a găsi ceva nou, selectarea informației pentru instruire și educație;
- Dezvoltarea activității de creație literară la elevi;
- Educarea în spiritul necesității sistematice de citire ca formă de cunoaștere a lumii, autoinstruire și autodezvoltare general-culturală.

Ținând cont de scopul propus și sarcinile ariei curriculare a disciplinei în cauză se desprind următoarele linii principale: tematica citirii, deprinderile citirii, experiența activității de citire și activitatea literară.

Scopul principal al citirii în clasele primare este formarea deprinderilor de citire conștientă, expresivă, corectă, de citire cu voce tare și în gând; formarea priceperilor elementare de receptare a literaturii artistice și a textelor de popularizare a științei; de educație morală, estetică, ecologică a copiilor pe baza formării reprezentărilor elementare, a atitudinii față de cele citite. Lectura este orientată spre formarea la elevi a cititului

ca activitate, ca mijloc de dobândire a unor noi cunoștințe și ca mijloc de comunicare, spre familiarizarea lor cu literatura ca artă a cuvântului, ca mijloc de reflectare a realității, spre dezvoltarea capacității de a percepe integral un text artistic în unitatea conținutului și a formei, care pune temelia autoinstruirii și autodezvoltării elevului, care formează bazele educării personalității. Se urmărește trecerea treptată la trezirea interesului pentru citirea de sine stătătoare, perfecționarea gustului față de alegerea literaturii pentru citit.

Dezvoltarea vorbirii în cadrul lecțiilor de citire reprezintă punctul de plecare în dezvoltarea capacității de a comunica, de a discuta și în cadrul altor discipline de învățământ. Gruparea materialului de lucru din cadrul lecțiilor de citire poate fi făcută astfel: literatură artistică (română și străină în traducere românească), literatură științifico-artistică, literatură informativă, periodică.

În toate subcompartimentele citirii sunt prevăzute și separate convențional pentru a atrage atenția pedagogului asupra sarcinilor concrete ce urmează să fie realizate. În procesul instructiv-educativ, formarea are loc simultan, în contextul fiecărei lecții, pe baza operelor citite.

Pe parcursul întregii activități ce se desfășoară în cadrul lecțiilor de citire elevilor trebuie să li se cultive procesul de dezvoltare a vorbirii și educarea sentimentului de cultură a comunicării. Programa actuală formează condițiile de trecere consecutivă la educarea elevilor pentru formarea deprinderilor de citire de sine stătător.

Componenta de bază a conținutului învățării citirii în clasele primare se structurează conform următoarelor principii: tematico-literar, artistico-estetic, teoretico-literar.

Obiectivele principale ale disciplinei respective sunt: perfecționarea în continuare a deprinderilor de citire conștientă, corectă, cursivă și expresivă; de citire cu voce tare și în gând; formarea priceperilor de lucru cu textul și cartea; însușirea noțiunilor elementare despre literatura artistică și științifico-populară; dezvoltarea limbajului, a gândirii și a imaginației; dezvoltarea dragostei față de carte ca sursă de cunoștințe și satisfacție estetică; educarea calităților morale și civice, a atitudinii conștiente față de realitate și față de sine.

În alegerea operelor pentru citire, cel mai frecvent aplicate sunt principiile tematico-literar și artistico-estetic. Tematica selectată pentru citire în clasele primare oglindește viața și activitatea copiilor, cunoașterea și protejarea mediului înconjurător, comportarea în societate, abecedarul bunei conduite, respectul și grija față de părinți, cunoașterea și păstrarea obiceiurilor și a tradițiilor populare, cunoașterea meseriilor, a descoperirilor științei și tehnicii ș. a.

În legătură cu particularitățile de vârstă ale copiilor se adaugă treptat și alte tematici pentru a trezi interesul și asupra altor specii literare. Programa la citire în clasele primare prevede includerea operelor scriitorilor clasici și contemporani, a unor opere din literatura universală, a unor texte din periodice.

Operele care se subordonează principiului artistico-estetic presupun o înaltă măiestrie artistică a redării farmecului textului. Conținutul acestor opere pătrund adânc în sufletul copilului, pentru a dezvolta armonia simțului și a frumuseții, formarea viziunii asupra lumii înconjurătoare.

Aplicarea principiului teoretico-literar prevede formarea unui sistem de pregătire a copilului pentru cunoașterea elementară a unor specii literare. El se bazează mai mult pe cunoașterea practică a acestor noțiuni. În timpul analizei textului elevii trebuie să recunoască tipul, tematica textului, ideea principală, specia literară, personajele, limbajul și expresivitatea limbii autorului.

Programa la citire este alcătuită conform Standardelor de Stat, incluzând următoarele compartimente: Tematica citirii. Formarea și dezvoltarea deprinderilor de citire calitativă. Cunoașterea elementară a noțiunilor de teorie literară. Lucrul cu textul literar și recunoașterea specificului acestuia. Analiza operei după structură și conținut. Mijloacele artistice folosite pentru sporirea expresivității, a stării emoționale față de conținutul operei ascultate sau citite. Capacitatea de creație a elevilor pe baza celor citite.

1. Tematica citirii

În clasele primare sunt incluse operele celor mai de vază scriitori clasici și contemporani, atât din cadrul literaturii naționale, cât și din literatura universală pentru copii. Textele (fragmente sau texte integrale) au ca

teme elemente din lumea înconjurătoare (anotimpurile, fauna și flora), dar și relațiile interumane (familia, prietenia).

2. Formarea și dezvoltarea deprinderilor de citire calitativă

Acest subcompartiment prevede volumul și nivelul de cunoștințe, priceperi și deprinderi referitoare la următoarele aspecte:

- Tehnica citirii – corectă din punctul de vedere al reproducerii semnelor grafice și ortoepice; felurile ei – cu voce tare și în gând; calitățile – corectă, conștientă, cursivă și expresivă; viteza – lentă, înceată, accelerată, sacadată.
- Formarea priceperilor de lucru cu manualul.

Deprinderile de citire se formează și se dezvoltă treptat în fiecare clasă, reieșind din posibilitățile și particularitățile psihologice ale copiilor. Manualul este posibil pentru studierea în general și în particular a literaturii.

3. Cunoașterea elementară a noțiunilor de teorie literară

În acest subcompartiment sunt indicate cunoștințele elementare din teoria literaturii, ce trebuie să fie însușite de elevi pe cale practică. Acestea sunt noțiunile care se referă la clasificarea operelor literare după genuri și specii (povestire, poveste, snoavă, legendă, doină, baladă, poezie, ghicitoare, proverb, fabulă ș.a.)

4. Lucrul cu textul literar și recunoașterea specificului acestuia

În structura operei literare intră: tema, ideea principală, compoziția, subiectul, personajele, modul și mijloacele de caracterizare a personajelor. Elevii însușesc aceste noțiuni în mod practic, în timpul citirii și în timpul analizei unor opere din manual.

Metodele și procedeele pe care le vor folosi pot servi drept scop în vederea atingerii stărilor emoționale (pozitive și negative) la elevi în vederea dezvoltării gândirii logice și a imaginației. În manual și în programă sunt prevăzute astfel de tipuri de texte. Sesizând expresivitatea mijloacelor plastice folosite de autor, elevii vor trebui să descopere atitudinea autorului față de cele relatate și să-și expună propria lor părere.

5. Analiza operei după structură și conținut

În timpul analizei operei literare, o atenție deosebită trebuie să se acorde cuvântului ca mijloc de reflectare a realității. La început elevii citesc texte în care oglindirea vieții înconjurătoare se face cu ajutorul cuvintelor simple, cunoscute și înțelese copiilor. Apoi, treptat, operele incluse în manualele de citire devin tot mai complicate după conținut, în funcție de specificul limbii și compoziție.

6. Mijloacele artistice folosite pentru sporirea expresivității, a stării emoționale față de conținutul operei ascultate sau citite

Citirea devine mai complicată fiindcă trebuie implicată capacitatea de a pătrunde în sensul și semnificația cuvintelor, a expresiilor plastice, de a vedea prin intermediul lor ceea ce a văzut și l-a impresionat pe autor. Imaginația îl ajută pe elev să recreeze în conștiința sa reprezentările, tablourile naturii, evenimentele, faptele zugrăvite în opera literară, să facă legătura dintre ele și să și le închipuie concret în cele mai caracteristice aspecte și modalități de manifestare; pe baza imaginilor apărute, a emoțiilor și sentimentelor trăite în timpul citirii, să recepționeze esteticul realității descrise și să-și formeze o atitudine proprie față de cele relatate.

La evidențierea ideii principale, a desfășurării subiectului în opera literară, la caracterizarea eroilor, a sentimentelor relatate în operă, trebuie să se țină cont de unitatea orientării artistico-estetice, de conținut și formă și să se analizeze în contextul ei.

Elevii din clasele primare trebuie să fie pregătiți din timp pentru receptarea operelor literare care au un conținut ce nu-și poate avea încă sprijin în experiența lor personală.

7. Capacitatea de creație a elevilor pe baza celor citite

Având ca punct de plecare materialul artistic receptat (prin audiere sau prin lectură proprie), elevii vor fi capabili să creeze, la rândul lor, mesaje pe care le vor transmite pe cale orală sau pe cale scrisă. În felul acesta ei vor reacționa în mod creativ la mesajul transmis.

Scopul principal în lucrul cu cartea este trezirea interesului de citire independentă.

Distribuirea materialului în programă pentru studierea în clasele primare s-a întocmit în conformitate cu principiul concentric, luându-se în considerație accesibilitatea cunoștințelor propuse pentru fiecare clasă, gradarea lor de la simplu la compus.

Un rol deosebit în concretizarea, lărgirea și aprofundarea cunoștințelor materialului de studiu îl joacă audiovizualul. De aceea se recomandă utilizarea diferitelor mijloace pe care le pune la dispoziție știința și tehnica modernă.

Clasa a III –a (2 ore pe săptămână)

Кількість годин Nr de ore	Очікувані результати навчально- пізнавальної діяльності учнів Rezultatele prognozate ale activității de învățare și cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
Linia de conținut Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)		
	<p>Elevul / eleva</p> <p>să sesizeze succesiunea logică a secvențelor dintr-un mesaj oral; să formuleze întrebări pentru a stabili sensul total al mesajului;</p> <p>să sesizeze corectitudinea gramaticală a unui enunț oral;</p> <p>să sesizeze realizarea acordului între subiect și predicat; să sesizeze realizarea acordului între adjectiv și termenul regent;</p> <p>să înțeleagă sensul unui cuvânt nou; să semnalizeze prin mijloace verbale și nonverbale (gesturi, mimică) înțelegerea unui mesaj transmis; să folosească corect materialul studiat în propoziții, în texte; să manifeste interes față de interlocutor în comunicare, în diferite situații; să alcătuiască texte orale scurte pe baza unui plan simplu de idei dat;</p>	<p>Ordonarea temporală a secvențelor unui mesaj oral;</p> <p>Formularea de întrebări: din ce cauză? cu ce scop? cu ce condiție?</p> <p>Sesizarea intuitivă a structurilor gramaticale (morfologice, sintactice) corecte sau incorecte Acordarea predicatului cu subiectul;</p> <p>Acordarea și modificarea formei adjectivului, prin schimbarea genului sau a numărului substantivului; Înlocuirea cuvântului nou prin sinonime; Practicarea exercițiilor de mimică (practic); Sesizarea corespondenței verbale sau nonverbale; Diversitatea situațiilor de comunicare Dialogarea: elev-învățător, elev-elevi; practicarea unor jocuri de rol; conștientizarea relației ascultător-vorbitor</p>
Linia de conținut Citirea / lectură		
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să încerce să formuleze unele concluzii despre creația populară orală; să poată deosebi creația populară de creația cultă;</p>	<p>Creația populară orală</p> <p>De ce nu pot arborii umbla?. Proverbe, zicători, ghicitori. Cântec popular. Lupul, calul și puiul de vulpe. Lemnul că-i lemn și tot nu iartă. Miorița.</p>

	<p>să observe realul și fantasticul, sensul propriu și cel figurat al unor titluri; să memoreze poezii despre școală; să cunoască autori ce au scris despre școală;</p> <p>să observe specificul frumosului toamnei sub diferite aspecte; să memoreze poezii despre acest anotimp; să participe la serbările ce se petrec în acest anotimp;</p> <p>să păstreze chipul ființei dragi – mama; să conștientizeze importanța valorilor familiei;</p> <p>să respecte regulile de politețe în societate; să demonstreze prin comportarea proprie politețea și disciplina;</p> <p>să participe cu propriile posibilități la păstrarea și continuarea obiceiurilor și a tradițiilor de iarnă; să memoreze și practic să demonstreze obiceiuri și tradiții de iarnă;</p> <p>să conștientizeze valoarea adevăratei prietenii; să păstreze și să demonstreze practic prietenia față de colegii de clasă; de școală;</p>	<p>Școala Septembrie (M. Lutic). Buchiile lui Ion Creangă (după S. Vangheli). Școala vacanței (A. Suceveanu). O faptă generoasă (după Edmondo de Amicis). Gluma (I. Druță).</p> <p>Toamna Toamna (E. Dragoș). Toamna la bunelul (D. Matcovschi). Un licurici grăbit (după D. Toma). Toamna (O. Cazimir). Toamna (O. Goga). Povestea codrului (M. Eminescu). Ce te legeni, codrule (M. Eminescu). De ce au plecat fructele din livadă.</p> <p>Familia Mi-e dor de tine, mamă (Gr. Vieru). Ochii mamei (S. Vangheli). De-a școala (P. Stoicescu). Bunicul (după B. Șt. Delavrancea).</p> <p>Disciplină, politețe. Obiceiuri bune (C. Janczarski). Locul cel mai bun (V. Sivetidis). Ce e bine și ce-i rău (V. Maiakovski). Cei doi Pauli (V. Sivetidis). Tu știi cum să te porți? (după H. Pukk).</p> <p>Iarna. Obiceiuri și tradiții Iarna (după B. Șt. Delavrancea). Gerul (V. Aleksandri). Cătunul de sticlă (T. Arghezi). În seara de Crăciun (G. Coșbuc). Plugușorul (din creația populară).</p> <p>Prietenie Țapul și șarpele (P. Ispirescu). Doi prieteni credincioși (basm popular macedonean). Povestire despre datorie, prieteni și prietenie (P. Stoicescu). Băiatul cu poveștile (C. Theodorescu</p>
--	--	--

	<p>să-și îmbogățească arsenalul literar; să indice numele și prenumele scriitorilor clasici (M. Eminescu, I. Creangă, V. Alecsandri ș. a), cât și numele altor scriitori cu ale căror opere au luat cunoștință;</p> <p>să păstreze grija și responsabilitatea față de orice suflare de pe pământ; să contribuie la păstrarea responsabilității față de natură; să memoreze poezii despre animale, păsări, insecte;</p> <p>să observe frumusețea renașterii naturii; să participe la serbările consacrate anotimpului primăverii;</p> <p>să cunoască și să respecte sărbătorile de stat și religioase; să memoreze poezii și texte peferate;</p> <p>să valorifice din plin bogățiile de care dispune vara;</p>	<p>Literatura clasică pentru copii Punguța cu doi bani (după I. Creangă). Când stăpânul nu-i acasă! (E. Gârleanu). Greierele și furnica (A. Donici).</p> <p>Grija față de natură Cățelușul șchiop (E. Farago). Libertatea turturelelor (poveste populară chinezească). Face oricine ce vrea (A. Blandiana). De ce se dușmănește câinele cu pisica (din creația populară). Răsărita (G. Vieru).</p> <p>Primăvara Mărțișorul (din creația populară). Martie (I. Andrei). Primăvara (S. Vangheli). Oaspeții primăverii (V. Alecsandri). Oaspeții primăverii (șezătoare).</p> <p>Sărbători ale primăverii Duminica Florilor. Ouăle de Paști. Coșurile de Paști. La Paști (G. Coșbuc). La Paști (G. Topârceanu). Obiceiuri de Paști.</p> <p>Vara Vara (D. Zamfirescu). Vara (D. Botez). Pupăza din tei (I. Creangă).</p>
Linia de conținut Scrierea/redactarea		
	<p>Elevul / eleva</p> <p>să poată determina conținutul aproximativ al unei cărți cunoscute după elementele ei: foaia de titlu, cuprinsul, prefața; să poată nota (pe fișe) datele despre carte de pe foia de titlu.</p> <p>să-și formeze dragostea față de colecționarea cărților în biblioteca personală și a clasei; să se formeze priceperea de a alege cartea pe tema recomandată de învățător și de a</p>	<p>Elementele cărții: foaia de titlu, cuprinsul, prefața, adnotația, postfața</p> <p>Familiarizarea cu fișierul și registrul tematic "Ce să citim?" Memorarea câtorva nume de autori și titluri de cărți din creația lor.</p>

	<p>citi din ea în mod individual, aplicând cunoștințele acumulate la lecțiile de citire;</p> <p>să se dezvolte priceperea de a se orienta în conținutul manualului, de a lucra asupra întrebărilor și temelor;</p> <p>să se folosească de ilustrații și imagini;</p> <p>să folosească dicționarul explicativ din manual;</p> <p>să stabilească legătura interioară dintre propozițiile și frazele din care este compus textul;</p> <p>să sesizeze ideea principală a operei, a unui fragment din ea;</p> <p>să poată găsi ideea principală din textul citit, care nu este formulată direct de autor; exprimarea prin cuvintele proprii sau echivalarea cu un proverb cunoscut;</p> <p>să determine atitudinea autorului față de cele relatate și înțelegerea modului în care ea este exprimată – direct sau indirect (Ce părere are autorul față de personajul descris, fapta săvârșită? Sunt în text cuvinte de apreciere sau nu? Cum putem afla care este atitudinea autorului?);</p> <p>să poată alege un fragment pentru a-l povesti sau a-l citi expresiv;</p> <p>să poată explica comportarea personajelor prin evidențierea motivelor care stau la bază (fapta – ce a făcut?, motivul – de ce?);</p> <p>să compare faptele personajelor și să le aprecieze;</p> <p>să caracterizeze personajele, extrăgând din text materialul respectiv.</p>	<p>Utilizarea materialului pus la dispoziție de manual. Valorificarea deplină a resurselor manualului.</p> <p>Înțelegerea și analizarea textului citit. Exprimarea opiniei personale referitor la textul citit.</p> <p>Sesizarea particularităților personajelor literare. Caracterizarea personajelor din textele citite.</p>
Linia de conținut cercetarea mijloacelor de informare în masă		
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să poată deosebi de sine stătător operele literare;</p> <p>să poată găsi după cuprins textele aceluiași scriitor sau cele apropiate ca temă, specie literară ș. a.;</p> <p>să se formeze priceperea de a deosebi speciile literare (de care elevii au luat cunoștință) după însușirile lor caracteristice;</p>	<p>Aprofundarea și dezvoltarea reprezentărilor despre opera literară și procedeele aplicate la analiza ei;</p>

	<p>să poată denumi de sine stătător tema și ideea principală a operei; să evidențieze mijloacele artistice de exprimare în operă, înțelegând rolul lor; să-și expună părerea proprie referitor la evenimentele, faptele, acțiunile personajelor; să pună întrebări de sine stătător la conținutul celor citite</p> <p>să cunoască particularitățile povestirii; să facă diferența între personaje principale și cele secundare</p> <p>să p să cunoască particularitățile poeziei; să poată recita pe de rost 8-10 poezii</p> <p>să cunoască particularitățile poveștii; să numească subiectul a 4-5 povești (texte aparținând atât literaturii populare, cât și literaturii culte); să cunoască particularitățile proverbului; să știe 8-10 proverbe; să înțeleagă și să explice sensul; să le poată aplica în viață;</p> <p>să cunoască particularitățile fabulei; să formuleze morala fabulelor citite;</p> <p>să cunoască particularitățile snoavei; să caracterizeze personaje tradiționale ale snoavei;</p> <p>să cunoască particularitățile legendei</p> <p>să se dezvolte capacitatea de a analiza și percepe conținutul și forma operei literare;</p>	<p>Povestirea (reflectă evenimente, întâmplări, fapte concrete din viață prin imagini artistice); personaje principale și secundare în povestire</p> <p>Poezia (modalitatea de zugrăvire în versuri a vieții înconjurătoare, de exprimare a sentimentelor, dorințelor și gândurilor).</p> <p>Povestea. Elementul fantastic; povești populare și povești culte.</p> <p>Proverbul (textul care conține o învățătură, un sfat, o înțelepciune).</p> <p>Fabula. Personajele fabulei, conținutul alegoric (fără folosirea termenului), morala.</p> <p>Snoava (text literar cu caracter umoristic, hazliu); personaje tradiționale ale snoavei – Păcală și Tândală.</p> <p>Legenda (text literar ce oglindește în mod fantastic proveniența unor animale, plante, păsări, localități reale, ce există cu adevărat).</p> <p>Familiarizarea cu mijloacele limbajului artistic: cuvinte cu sens figurat, rolul lor emotiv și sugestiv în context; comparația (cu cine sau cu</p>
--	---	---

	<p>să determine tema, personajele, împrejurările, în care se desfășoară acțiunea prezentată în text, descrierea tablourilor;</p> <p>formarea priceperii de a determina părțile componente ale textului: introducerea, cuprinsul și încheierea;</p> <p>formarea capacității de a reproduce rezumativ și selectiv conținutul unui text;</p> <p>să determine tema și succesiunea acțiunii descrise în text;</p> <p>să sesizeze corelația dintre fapte, evenimente, evidențierea gândului principal;</p> <p>să împartă textul în fragmente logice și să alcătuiască planul de idei;</p> <p>să expună oral sau în scris, detaliat sau rezumativ conținutul textului după plan (folosind schema structurii textului, mijloacele artistice expresive ale vorbirii orale).</p>	<p>ce se compară obiectul?, cu ce scop?); personificarea (cu ce trăsături caracteristice ale omului este înzestrat obiectul?, de ce?). Aprofundarea cunoștințelor despre modalitățile de exprimare a stărilor afective ale vorbitorului (tempoul, intensitatea vocii, tonul).</p> <p style="text-align: center;">;</p>
Linia de conținut Cercetarea fenomenelor lingvistice		
	Elevul /eleva	
	Sistematizare și generalizare	

Clasa a IV –a(2 ore pe săptămână)

Кількість годин Nr de ore	Очікувані результати навчально- пізнавальної діяльності учнів Rezultatele prognozate ale activității de învățare și cunoaștere a elevilor	Зміст навчального матеріалу Conținuturile învățării
Linia de conținut Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)		
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să se formeze deprinderea de citire coerentă, cursivă și expresivă în conformitate cu normele limbii literare;</p> <p>să se formeze capacitatea de a-și regla viteza citirii în concordanță cu ritmul propriu al vorbirii; să-și regleze respirația în timpul citirii; să folosească mijloacele principale de expresivitate – pauzele, accentual logic, tonul și tempoul citirii ca dovadă de înțelegere a celor citite;</p> <p>să se formeze deprinderea de a practica diferite tipuri de citire: compactă, selectivă, comentată, pe roluri;</p> <p>să se formeze deprinderea de citire conștientă în gând a textelor aparținând diferitelor specii literare: de a se pregăti independent pentru citirea expresivă a textului artistic sau științifico-popular, de a interpreta textul citit;</p>	<p>În clasa a IV-a elevii trebuie să citească numai pe cuvinte întregi și cu o viteză apropiată de ritmul vorbirii proprii, în conformitate cu normele limbii române literare.</p> <p>Perfecționarea în continuare a deprinderilor de citire până la automatizare.</p> <p>Consolidarea citirii conștiente și expresive.</p>
Linia de conținut Citirea / lectură		
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să-și îmbogățească tezaurul folcloric;</p> <p>să poată reda conținutul speciei fol-clorice citite;</p> <p>să poată distinge specia folclorică;</p> <p>să observe lumea științei și a frumosului din carte;</p> <p>să memoreze texte despre învățământ;</p> <p>să distingă rolul învățaturii în viața omului;</p>	<p>Din comoara folclorului</p> <p>Legenda bujorului. Morarul. Oaia Năzdrăvană. Fata ciobanului cea înțeleaptă. Ciocârlia, vulpea și ogarul</p> <p>Toate drumurile pornesc din școală</p> <p>În drum spre școală (C. Theodorescu). Jurjac sau George Enescu (V. Huber). La școala</p>

	<p>să valorifice bunurile acestui anotimp și să identifice imaginile artistice care redau frumusețile toamnei; să-și îmbogățească cunoștințele cu noi autori ce au scris despre acest anotimp;</p> <p>să cinstescă numele neamului; să memoreze poezii și texte despre familie; să respecte și să ajute familia în diferite situații;</p> <p>să ocrotească mediul înconjurător; să memoreze poezii și fragmente din textele preferate; să ajute practic viețuitoarele întâlnite în caz de nevoie;</p> <p>să participe la înscenările teatralizate; să memoreze poezii, texte preferate despre acest anotimp;</p> <p>să poată deosebi binele de rău; să procedeze în așa fel, încât să nu facă rău altora;</p> <p>să îmbrățișeze dragostea față de o meserie; să știe că orice meserie este frumoasă; să aducă bucurii meseria preferată;</p>	<p>iepurașilor (Gr. Vieru). Învățătoarea (M. Roman). Cum am învățat carte (M. Gorki). Bătrânii învățători (Gr. Vieru).</p> <p>Toamna Toamna (R. Robu). Zilnicul Toamnei (A. Suceveanu). Spărgătorul de nuci (S. Vangheli). Toamna Țesătoare (V. Alecsandri). Culesul porumbului (I. Agârbiceanu). Balada unui greier mic (G. Topârceanu).</p> <p>Familia Întâlnire cu mama (N. Labiș). Bunicul și nepotul (Frații Grimm). Cine a cinstit numele tatălui său (V. Sivetidis). Doi frați. Tatăl și cei zece feciori (Al. Mitru).</p> <p>Grija față de viețuitoare Gândăcelul (E. Farago). Grivei (E. Gârleanu). Sticletele (M. Sadoveanu). Bivolul și coțofana (G. Topârceanu). Cerbul și leul (Esop)</p> <p>Iarna Iarna (V. Alecsandri). Moș Crăciunii (S. Vangheli). Capra. Gruia și Novac.</p> <p>Ce e bine și ce-i rău? Doi frați cumiți (E. Farago). O singură condiție (M. Sântimbreanu). Măscăriciul (N. Casian). Razele dimineții (K. Ușinski). Zăpăcitul (L. Deleanu).</p> <p>Meserii Bondarul Ieneș (E. Farago). Cine este cel mai puternic pe pământ (Al. Mitru). Cele mai frumoase mâini. Cea mai de cinste meserie (V. Sivetidis). Ce miros au meseriile (G. Rodari). Ce voi fi?</p>
--	--	--

	<p>să cunoască diferite specii literare și autori pentru copii; să memorizeze 2-3 fragmente în proză; să numească temele principale ale literaturii pentru copii;</p> <p>să observe frumusețea primăverii cântată de diferiți maeștri ai cuvântului; să participe la serbările asectui frumos anotimp;</p> <p>să descopere noutăți; să citească și să-și îmbogățească cunoștințele cu descoperirile din diverse domenii;</p> <p>să poată generaliza și unifica; să participe la activitățile petrecute în acest anotimp.</p>	<p>Literatura pentru copii Racul, broasca și o știucă (A. Donici). Făt-Frumos din Lacrimă (M. Eminescu). Puiul (I. Al. Brătescu-Voinești).</p> <p>Primăvara Scrisoare către primăvară (V. G. Popa). Luna lui Martie. Cântec de primăvară (Șt. O. Iosif). Primăvara (V. Alecsandri). Concertul primăverii (G. Coșbuc). Frunza (E. Gârleanu).</p> <p>Descoperiri ale științei și tehnicii Bucuriile (V. Sivetidid). Hai să ne scăldăm în cer (A. Suceveanu). Universul. Ciobănașul și trăsnetul (M. Mohor).</p> <p>Vara Vară (O. Cazimir). La cireșe (I. Creangă). Vara (N. Labiș). La balul anotimpurilor.</p>
Linia de conținut Scrierea/redactarea		
	<p>Elevul / eleva</p> <p>să se formeze capacitatea de a-și îmbogăți permanent vocabularul cu cuvinte noi, de a-l activa în procesul comunicării și al activității cognitive;</p> <p>să se formeze deprinderea de a citi sistematic literatură artistică, științifică, presa periodică, folosindu-se pentru orientare de indicii bibliografici și seriile de cărți pentru lectura claselor primare;</p> <p>să se formeze priceperea de a lucra cu enciclopedia și cu dicționarele școlare;</p> <p>memorarea denumirilor cărților și a autorilor;</p> <p>să perfecționeze deprinderea de a reproduce conținutul celor citite (în întregime și pe episoade), de a alcătui o povestire despre personajul literar, folosindu-se de plan;</p>	<p>Aprofundarea cunoștințelor despre literatura artistică, științifică, publicistică și informativă. Familiarizarea (la un nivel accesibil) cu literatura informativă</p> <p>Memorizarea a 3-5 denumiri de cărți pe temele studiate și a autorilor.</p> <p>Dezvoltarea capacității de a reproduce rezumativ și selectiv conținutul unei opere literare. Utilizarea planului în alcătuirea unei povestiri despre un personaj literar</p>

	<p>să poată aprecia corect cartea citită; să poată prezenta conținutul unei cărți sau a unui episod din ea prin ilustrații, modelaj, desen-aplicație</p> <p>să poată folosi în mod independent literatura distractivă în scopul organizării plăcute a odihnei, timpului liber.</p>	<p>Utilizarea literaturii ca mijloc de petrecere a timpului liber.</p> <p>Activități practice</p> <p>În ciclul primar se recomandă următoarele tipuri de lucrări practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Colectarea materialului în legătură cu tematica citirii. • Pregătirea matineelor dedicate sărbătorilor naționale și școlare. <p>Participarea activă la săptămâna cărții, la sărbătoarea limbii, la mărțișor, la manifestările dedicate clasicilor literaturii, contemporanilor, la întâlniri cu scriitorii, la șezători literare sau la expoziții de carte.</p>
Linia de conținut cercetarea mijloacelor de informare în masă		
	<p>Elevul /eleva</p> <p>să indice numele și prenumele scriitorilor clasici (M. Eminescu, I. Creangă, V. Alecsandri ș. a), cât și numele altor scriitori cu ale căror opere s-au întâlnit pe parcursul învățământului primar;</p> <p>să numească subiectul a 6-7 povești (texte aparținând atât literaturii populare, cât și literaturii culte);</p> <p>să-și exprime propria părere referitoare la opera citită;</p> <p>să înțeleagă conștient și suficient conținutul textului, să rețină ideea principală în textele citite sau ascultate;</p> <p>să poată deosebi de sine stătător operele literare (în funcție de specia literară în care se încadrează);</p> <p>să se dezvolte capacitatea de analiză elementară a operei literare după conținut și formă;</p>	<p>.</p> <p>Sintetizarea reprezentărilor despre opera literară și procedeele aplicate la analiza ei.</p> <p>Povestea, legenda, snoava, ghicitoarea, proverbul ca opere din creația populară orală</p> <p>Povestirea, povestea, basmul, poezia și fabula ca opere din creația literară a scriitorilor.</p> <p>Pastelul – prezentare generală (descrierea naturii în versuri).</p>

	<p>să știe 8-10 proverbe, să înțeleagă să explice sensul și să le poată aplica în viață; să poată deosebi felurile poveștilor populare (povești despre animale, povestiri fantastice ș. a.);</p> <p>să cunoască particularitățile speciilor literare studiate;</p> <p>să înțeleagă specificul desrierii în versuri; să poată reda de sine stătător conținutul textului (ținând cont de tipul expunerii), întrebuițând elementele de descriere (natura, aspectul exterior al personajului), imaginația, accentuând atenția asupra esențialului;</p> <p>să poată reda de sine stătător conținutul textului (ținând cont de tipul expunerii), întrebuițând elementele de descriere (natura, aspectul exterior al personajului), imaginația, accentuând atenția asupra esențialului; să determine tema și subiectul, ideea principală exprimată direct sau indirect de autor; să înțeleagă poziția autorului față de evenimentele, fenomenele și personajele descrise și să-și exprime atitudinea proprie față de ele; să poată împărți textul în fragmente logice și să alcătuiască planul acestuia;</p> <p>să poată să deosebească nuanțele de sens ale cuvintelor și expresiilor plastice; să poată folosi cuvinte și expresii, care să zugrăvească plastic personajele, evenimentele, natura; să se dezvolte priceperea de a utiliza corect mijloacele artistice și expresivitatea verbală (tempoul, timbrul, pauza psihologică și accentul logic, melodia vorbirii) la reproducerea gândurilor și a sentimentelor, exprimate în textul literar și în vorbirea proprie</p> <p>să-și expună părerea proprie asupra evenimentelor, a faptelor personajelor; să aprecieze părerea autorului față de personaj, să explice cum este oglindit în operă; să caracterizeze personajele literare după faptele și motivele ce le-au generat, după</p>	<p>Perfecționarea continuă a capacității de interpretare a operelor literare (prin povestire, înscenare, răspunsuri la întrebări care cer explicație, argumentarea unui gând, păreri).</p> <p>Îmbogățirea vocabularului elevilor pe baza operelor citite.</p> <p>Reprezentări despre pauza psihologică (accentuarea prin pauză a schimbărilor de ordin afectiv, a modificărilor în comportarea personajelor)</p>
--	---	--

	sentimentele trăite, ținuta și înfățișarea lor exterioară;	
Linia de conținut Cercetarea fenomenelor lingvistice		
	Elevul /eleva -	
	Sistematizare și generalizare	